

Automelon

Ως γενναίον εν Μάρτυσιν // Ἡκω δόελα εζ μήηηψέχζ

4. hlas // 4th echos

Ως γενναίον εν Μάρτυσιν // Ἡκω δόελα εζ μήηηψέχζ

Nápevy prostopenia (PP) // Prostopinije (PP)

Pramene // Sources

Byz

Sn1260 313v, Sn1250 154r (177),

X 152 (Irmologion Syntomon, Petros Byz. et Xourmouzios); d = legetos

Rus

TU 119r

S410 106r (109), S414 242v (248), BN (140), S413 277v (287) ~ S410/BN, S416 305v (316),
S429 111r (121), S430 162v (175), S432 188r (200), S433 115v (121)

Pomor/Obichod-1911 25r (53)

RI

J005 431r (II/265), J002 232r, J046 262v, J480 38r, J289 2v, J429 38r, J673 56r, I229 265r

PP

J1087 (37), Choma 38, Bokšay 20, Bobák 125, Orosz (52)

Text

23.4. ΕΝ ΤΩ ΜΕΓΑΛΩ ΕΣΠΕΡΙΝΩ

εις τό Κύριε εκέραξα, Ήχος δ' Αυτόμελον // Σπήλαιοι πράζδηνικα, Γλάζα, Σαμοποδόειντ + Ποδώειντ:

1a Ως γενναίον εν Μάρτυσιν,
1b αθλοφόρε Γεώργιε,
1c συνελθόντες σήμερον,
 ευφημούμεν σε.

2a ότι τόν δρόμον τετέλεκας,
2b τήν πίστιν τετήρηκας,
2c καί εδέξω εκ Θεού
2d τόν τής νίκης σου στέφανον.

3a όν ικέτευε,
3b εκ φθοράς καί κινδύνων λυτρωθήναι,
3c τούς εν πίστει εκτελούντας,
3d τήν αεισέβαστον μνήμην σου.

Ρωμαλέω φρονήματι,
 πεποιθώς ηντομόλησας,
 ώσπερ λέων ένδοξε,
 πρός τήν άθλησιν,

υπερορών μέν τού σώματος,
 ως φθείρεσθαι μέλλοντος,
 τής αφθάρτου δέ ψυχής,
 σοφώς επιμελούμενος,

καί κολάσεων,
 πολυτρόποις ιδέαις έπυρώθης,
 ως χρυσός κεκαθαρμένος,
 επταπλασίως Γεώργιε.

Τώ Σωτήρι συνέπαθες,
 καί θανάτω τόν θάνατον,
 εκουσίως ένδοξε
 μιμησάμενος,

συμβασιλεύεις λαμπρότατα,
 πορφύραν έξ αίματος,
 ενδυσάμενος φαιδράν,
 καί τώ σκήπτρω τών άθλων σου.

εγκοσμούμενος,
 καί στεφάνω τής νίκης διαπρέπων,
 απεράντους εις αιώνας,
 Μεγαλομάρτυς Γεώργιε.

Ἔκω δόβλα εκ μάνηψέλα, επῆτοπέρπιε γεώργιε,
 τοιωέδησελ δηέσις βοεχβάλημις τάλ.

Ἔκω πενέηε τοβερψήνεζ, εκέρδις εοβλίολ ζεή,
 ἡ πριάτζ ώ εγά ποεέδη πτοεά εθένεζ:

Ζέρζη μολή, ώ τλή ή εκέδη ήζεάνηπησλ,
 εκέροιο τοβερψάλιψημις
 βενεεεπηδίο πάματη πτοο.

Τερέδημις μδροβάνηεμις
 ούποβλεζ ειμοχότηζ δερζηδίζ ζεή,
 τάκοζε λέβεζ, ελάβηε, ηζε πτραδάνηο.

πρεζηράλ ούεω πέλο, ἔκω ραετλέπησλ χοτάψεε:
 ώ ηεπλένηζή ζε δάση, μδρε, πριλέβαλ ζεή.

ἡ μδίζ μηνοφεράζνημη ειδύ ραζέργησλ ζεή,
 ἔκω ςλάτο ωνηψένο εεδμερίζειο, γεώργιε.

Ξα επέα ποεπραδάλ ζεή, ή εμέργηο εμέργη
 βόληζε, ελάβηε, ποδόελα.

ψήτεδεση εικάλια εεέπλω, πορφύροιο ώ κρόβε
 ώδεληζ εεέπλοιο,
 ἡ ικίπηροις ιγραδάνηη πτεοήζ.

ούκραίσειν, ή εθένηζεμι ποεέδη λέποπτεδά,
 εκ ηεπροχοδημηιαλ εείκη, βεληκομάνηγε γεώργιε.

Τώ τής πίστεως θώρακι,
καί ασπίδι τής χάριτος,
καί Σταυρού τώ δόρατι,
συμφραξάμενος,

τοίς εναντίοις ανάλωτος,
εγένου Γεώργιε,
καί ως θείος αριστεύς,
τών δαιμόνων τάς φάλαγγας,

τροπωσάμενος,
σύν Αγγέλοις χορεύεις, τούς Πιστούς δέ,
περιέπων αγιάζεις, καί διασώζεις καλούμενος.

Ως αστέρα πολύφωτον,
ώσπερ ήλιον λάμποντα,
εν τῷ στερεώματι,
σέ γινώσκομεν,

Ως μαργαρίτην πολύτιμον,
ως λίθον αυγάζοντα,
ως ημέρας σε υιόν,
ως γενναίον εν Μάρτυσιν,

ως υπέρμαχον,
τών πιστών εν κινδύνοις ευφημούμεν,
εκτελούντες σου τήν μνήμην,
τροπαιοφόρε Γεώργιε.

Εν θαλάσσῃ με πλέοντα,
έν οδώ με βαδίζοντα,
εν νυκτὶ καθεύδοντα,
περιφρούρησον,

επαγρυπνούντα διάσωσον,
παμμάκαρ Γεώργιε,
καί αξίωσον ποιείν,
τού Κυρίου τό θέλημα,

όπως εύροιμι,
εν ημέρᾳ τής δίκης τών εν βίῳ,
πεπραγμένων μοι τήν λύσιν,
ο προσδραμών εν τῇ σκέπῃ σου.

Βέρερεις ερονάλμη,
ἡ ιρητὰ κοπιέμω

ἡ ψιντόμις ελγοδάτη,
κωφράζκιέσλ,

ιοπροτήβηνιμις ιεπεθέδημις
ἡ τάκω εβῆτενηνιχ χριεόρηνικ,
δέμωνικαλ ὡπολιγένηλ
ποεθέδηκ, ιο ἄγρλι ληκδεশη, βέρηνιαλ όε
ζαρτζπλεши ή ὡεβαψλεши,
ή επασάεши πριζυβάλεμηι.

Ϊάκω σεθέζαχ λινογοεθέπλαχ,
τάκοκже σόλνιце σᾶλιοψе,
на τβέρδи ήενηέй τὰ βέμы,

ἡ τάκω ενίερε λινογοζένηνιχ,
τάκω κάμενь ελιετάιοψи,
τάκω τύνια τὰ δηὲ,
τάκω δόβλεστβενηагω εз λičнициέх,

τάκω ποερηνικα βέρηνιχ εз εθέλαχ προειαβλέμω,
ιοερшамоψе τвօն πάмлать, ποεθέδонόсче γεώργιε.

Prepis // Transcription

Ως γενναίον εν Μάρτυσιν

V paralelnom prepise sú uvedené všetky dostupné nápevy prostopenia a tiež vybrané nápevy z RI a neumových zdrojov, ktoré sú verzii prostopenia najbližšie, v ktorých sa objavujú špecifické prvky typické pre nápev prostopenia alebo sú dôležité ako kontext pre porozumenie odklonu prostopenia od normatívneho nápevu.

// In the following parallel transcription there are all accessible variants of the automelon in Prostopinije, selected settings from RI and neumatic ZR, that are closest to the PP or explain the evolution of the PP melody, or demonstrate in contrast how the PP setting diverges from the normative model.

1a

1b

S410, BN

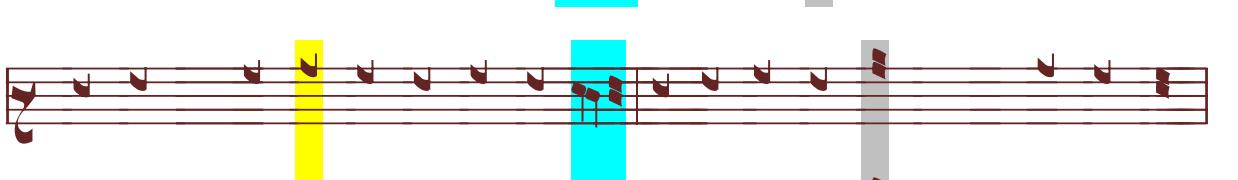
J002

S432

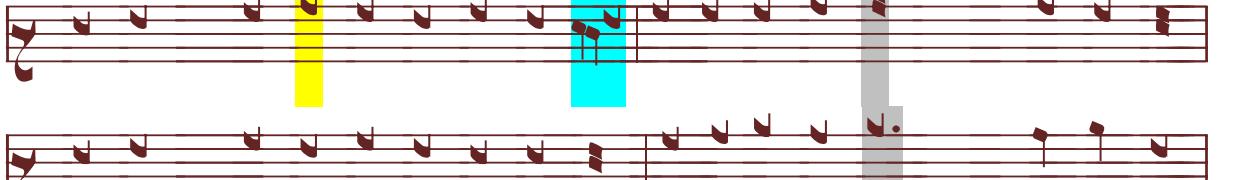
J005

J429/673

J1087

Choma

Bobák

Orosz

Bokšay

Ико добрѧ вѹ моꙗ ѿн иꙗ хѹ. сп҃ва сп҃влеѡ пе ѿн гѹ шѹ гѹ є

Ико добрѧ вѹ мѧ ѿн иꙗ хѹ. сп҃ва сп҃влеѡ пе ѿн гѹ шѹ гѹ є

Ико добрѧ вѹ мѧ ѿн иꙗ хѹ. сп҃ва сп҃влеѡ пе ѿн гѹ шѹ гѹ є

Ико добрѧ вѹ мѧ ѿн иꙗ хѹ. сп҃ва сп҃влеѡ пе ѿн гѹ шѹ гѹ є

V kóle 1a nápev PP stratil výrazný nástupný motív. Výstup k tónu *f* v J1087 a u Chomu nadväzuje azda na variant J002 a neumové S410, BN. Rozdrobenie na poslednej slabike nemá oporu ani v neumoch ani starších RI, objavuje sa až v novších podkarpatských rukopisoch J429 a J673. U Bokšaya sa kadenčný postup zvýšil a prišlo k preskupeniu slabík.

V 1b sa nástupný vrchol *e^b* zvýšil o terciu a po vynechaní nasledujúcich 2 nôt sa stal vrcholom kadencie.

// In 1a the melody of PP lost its opening motif. The ascent to *f* in J1087/Choma probably stems from variants J002 and probably S410, BN. The comminuting on the last syllable has no analogy in neumes nor in older RI, it appears in newer Subcarpathian mss. J429, J673. At Bokšay the cadential motif was partially lifted up a third and the position of syllables under melodemata was reorganized.

In 1b the opening peak *e^b* was lifted up a third and after omitting following two melodemata it became a peak of the new cadence.

1c

S414 S410 S429 S430 BN, S433

Съ_ ше_ А_ ше_ са_ Ае_ Не_ се БОС_ХВА_ АИ_ МО.

J005

со_ ше_ А_ ше_ са_ Ае_ Не_ се БОС_ХВА_ АИ_ МО.

J046

J429 J289

J1087

Choma

Bobák

Бокшай, Орось

съ_ ше_ А_ ше_ са_ Ае_ БОС_ХВА_ АИ_ МА

The musical notation consists of five staves of music. The first four staves are in green ink and correspond to entries S414, S410, S429, and S430 from a source BN, S433. The lyrics for these staves are: Съ_ ше_ А_ ше_ са_ Ае_ Не_ се БОС_ХВА_ АИ_ МО. The fifth staff is in brown ink and is labeled 'Choma'. Below it is another brown staff labeled 'Bobák'. The lyrics for the brown staves are: со_ ше_ А_ ше_ са_ Ае_ БОС_ХВА_ АИ_ МА. The notation includes various musical symbols such as dots, dashes, and horizontal strokes above the notes.

Kolon 1c uzatvára pariódu a na konci stojí záverový *voznos* s menej obvyklým ukončením na *c*.
 // The colon 1c is the last one in the first period. The formula *voznos* ends here (rare) on *c*.

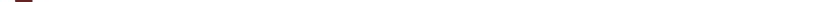
2a

S410	ل	ج	شـ	لـ	لـ	لـ	يـ	=	BN
S429/32/33	خـ	جـ	شـ	لـ	لـ	كـ	خـ	=	
S430	كـ	تـ	شـ	شـ	شـ	شـ	شـ	=:	
	IA	KO	CЪ	КЕР	ШИ	ТЕ	YE	NH	E.

J005 J480/289/429/002

A horizontal bar divided into six equal segments by vertical tick marks. The first segment is slightly taller than the others, creating a stepped effect.

A decorative horizontal bar consisting of a dark brown rectangular center surrounded by a thin gold-colored border.

A horizontal rectangular box containing a handwritten signature in black ink. The signature appears to read "Bokšay" followed by a surname starting with "K".

A decorative horizontal bar consisting of a dark brown rectangular center flanked by two smaller, vertical brown bars extending downwards from the left end.

Bobák

S410 Σ γ̄: =/ ˘ ˘ γ̄: ˘ =: BN
 S414 ˘ γ̄: =/ ˘ ˘ =/ ˘ =
 И Ек_ роу Съ_ ЕЛЮЛО ε_ Чн.
 S430 γ̄: =: ˘ ˘ γ̄: ˘ =:
 S432 ˘ =/ ˘ ˘ γ̄: ˘ =:
 И Ек_ роу Съ_ ЕЛЮЛО ε_ Чн.

J005
 J429/046

J289
 И Ек_ ᾱ со_ ЕЛЮ ε_ Чн.

J1087
 Ек_ ᾱ со_ ЕЛЮ ε_ Чн.

Bokšay
 И Ек_ ᾱ со_ ЕЛЮ ε_ Чн.

Orosz
 И Ек_ ᾱ со_ ЕЛЮ ε_ Чн.

Bobák
 И Ек_ ᾱ со_ ЕЛЮ ε_ Чн.

Choma
 И Ек_ ᾱ со_ ЕЛЮ ε_ Чн.

Nástupný vrchol *f* sa zachoval iba v J1087, v tomto rkp. vidno tiež najpresnejšiu reflexiu kadenčného motívu. S miernymi zmenami v distribúcii slabík si tento motív zachoval aj Bokšay. U Orosza a Bobáka vidno vzťah k pôvodnému motívu, je však značne zjednodušený. Nápev u Chomu je kontaminovaný 5. hlasom.

// The opening peak *f* remains preserved only in J1087 and in this ms. also the cadential motif is most precisely reflected. With some minor shifts in the distribution of syllables the melody in Bokšay is preserved well too. At Orosz and Bobák this motif is simplified. The version of Choma seems to be contaminated by the 5th echos.

2c

2d

BN S416 И ПРИ_А_ ТО_ О_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_ S413

J002 И ПРИ_А_ ТО_ О_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_

J480 И ПРИ_А_ Ш_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_

J429 И ПРИ_А_ Ш_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_ J833, MT

S429 И ПРИ_А_ ТО_ О_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_ S432

S430 И ПРИ_А_ ТО_ О_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_

J005 И ПРИ_А_ Ш_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_ J046

J1087 И ПРИ_А_ Ш_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_

Choma И ПРИ_А_ Ш_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_ Bokšay, Bobák

Orosz И ПРИ_А_ Ш_ ТО_ ЕО_ ГА_ ЕК_ НЕ_ ЦЕ_ СВО_ Е_ ГА_ ПО_ ЕК_ АМ_

V neumových rkp. S429/30/32 sa zlúčili kóla 2c+2d do jedného, a podobne v nasledujúcom riadku 3a+3b. Melodická **formula nad 2c** sa aplikovala na celé 2c+d a **formula pôvodne z 2d** na zlúčené 3a+3b. Ide o zmenu, ktorá je z hľadiska stavby melodie a kompozičnej štruktúry vyslovene chybná.

Na túto chybu nadvážujú ruténske irmologiony J005/046 (Suprasl') a z tohto modelu vychádajú aj nápevy Prostopenia.

// In the neumatic mss. S429/30/32 the cola 2c+2d were merged into one, and similarly 3a+3b. The melodic formula from 2c was applied to the whole line 2c+d, and the formula originally from 2d was shifted to 3a+b. This change, in relation to the compositional structure of the stikheron, must be considered as wrong.

This mistake appears also in the Suprasl' manuscripts J005/046 and Prostopinije is based also on this model.

3a

S410 BN S416

ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ. ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ.

J480

3b

ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ. ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ.

ω_ ТО ТЛА И БК_ АДЬ ИЗ_ БА_ ВИ_ СА.

J289/429

S429 S430

ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ. ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ.

Ш_ ТО ТЛА И БК_ АДЬ ИЗ_ БА_ ВИ_ СА.

J005

Choma

ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ. ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ.

Ш_ ТЛН И БК_ АДЬ ИЗ_ БА_ ВИ_ СА.

J1087

Bokšay

ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ. ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ.

Ш_ ТЛН И БК_ АДЬ ИЗ_ БА_ ВИ_ СА.

Bobák

Orosz

ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ. ε_ Го_ ЖЕ МО_ АИ.

Ш_ ТЛН И БК_ АДЬ ИЗ_ БА_ ВИ_ СА.

J289/429

Ako už bolo spomenuté, riadok 3a+3b sa v časti neumových rkp. a v J005/046 zlúčil do jedného kóla a je ukončený formulou ***voznos konečný***, ktorá pôvodne uzatvárala períodu v 2d. Prostopenie vychádza určitým spôsobom z tohto modelu a 3b je takisto ukončené ***voznosom konečným***. Kolon 3a je však v prostopení samostatné a pod **formulou**, ktorú nachádzame v J429/833, MT namiesto ***voznosu konečného***. Tieto zmeny sú s najväčšou pravdepodobnosťou inšpirované inklináciou k iteratívnosti, keďže melodicky $1b+1c = 3a+3b$.

// As mentioned above, the line 3a+3b was merged to one colon in S429/30/32 and J005/046 and it is under the formula *voznoš konečnyj*, originally at 2d. Prostopinije stems from this model and 3b is expressed by *voznoš konečnyj*, however the colon 3a is separated from 3b and its melody can be found at the colon 3a in mss. J429/833 and MT. Probably these changes could happen under the inclination to an iterative order, as far as 1b+1c = 3a+3b.

S410
BN
S416
S433
S414

Бк_ ро_ то_ тво_ ра_ ψи_ мо

J002
J289/429; J480

J005

Бк_ ро_ то_ тво_ ра_ ψи_ мо

J046

S429
S432
S430

Бк_ ро_ то_ тво_ ра_ ψи_ мо

Pomor

J087

Choma

Bokšay, Bobák, Orosz

Бк_ ро_ то_ со_ ке_ ша_ то_ ψи

V riadku 3c+d prostopenie zlučuje obe kóla pod jednu formulu.
// In 3c+d Prostopinije merges both cola under one formula.

BN +
 S416 +
 S414 +
 ΚΕΕ_ ΥΕCΤ_ ΝΟΥ_ ΙΟ ΙΟ.
 S433 +
 S429 +
 S430 +
 S432 +
 ΚΕΕ_ ΥΕCΤ_ ΝΟΥ_ ΙΟ ΙΟ.

J005/480/046

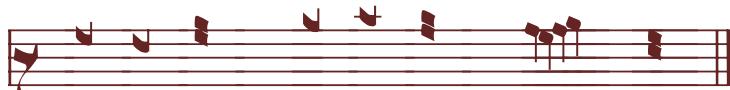

ΚΕΕ_ ΥΕCΤ_ ΗΧ_ ΙΟ ΙΟ.

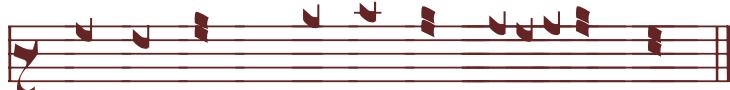
J289/429

J1087, Choma

Bokšay

Orosz

Bobák

ΚΕΕ_ ΥΕCΤ_ ΗΧ_ ΙΟ ΙΟ.

Úprava na spev // Score for singing

Model PP

1a

J1087

1b

Bokšay/Ba

Ко до_ла_ в_о ма_ че_ ии_ ц_ спод_спод_ пе_ ге_ а_ ги_ е

1c

J1087

Bokšay

со_ ше_ ся_ да_ в_о с_х_а_ а_ и_ м_а

2a

J1087/Choma

Bokšay

и_ ко_ пе_ че_ и_ е_ со_ ке_ ши_

2b

J1087

Bokšay

и_ ик_ о_ со_ б_а_ т_о_ е_ ч_.

oprava podľa presnejších prameňov RI:

2c

J1087

Bokšay

2d

J1087

Bokšay

и **п**рі^ж **ш** бога побѣды **п**ись **в**ѣн^е

3a

J1087/Bokšay

е_ го_ як_ мо_ ли. **ш** пла и бѣ **и** х^абавитисѧ.

3cd

J1087

Bokšay

е^л _ **ко**_ **го**_ **с**о_ **к**е^л **ш**а_ **го**_ **ψ**и^и **е**с^е **ч**ес^и **н**а^х_ **го** **п**а_ **м**а^ж **п**ис^о **го**.

J1087

1ab

Ико дое ла ко м^х че ни ц^х спо^х спо^х ле^х п^х г^х а

1c

со шед ше с^х дн^х кос^х хва^х а^х п^х

2a

и^х ко п^х че ни^х е со^х ке^х ши^х

2b

к^х с^х со^х бла^х е^х си.

2cd

и п^х о^х в^х бо га по^х б^х ды^х п^х и^х к^х и^х

3ab

е^х го^х же^х мо^х ли^х в^х тли и б^х и^х с^х ави^х ти^х с^х.

3cd

к^х о^х го^х со^х ке^х ша^х го^х ц^х и^х и^х и^х го^х п^х а^х м^х п^х и^х го.

Bokšay, Ba

1ab

І₂ ко дое_ла в ма_ че_ ни_ щ₂ спо_спо_тев_ п₂ ге_ шо_ гі_ е

1c

со_ шед_ше_ с₂ дн² ес_ хва_ аи_ па

2a

іа_ ко п₂ че_ ни_ е со_ к₂ ш₂

2b

к₂ р₂ со_ бал² о_ е_ си.

2cd

и п₂л₂ с₂ в бо_ га по_ б₂ ды тво_ е_ а к₂ н₂

3ab

е_ го_ ае м₂ ли. в₂ та и б₂ н₂ с₂ в₂ ти_ с₂.

3cd

к₂ р₂ го_ со_ к₂ щ₂ го_ щ₂ в₂ с₂ чес₂ н₂ го_ па_ м₂ тво_ го.